

Sprängämnesinspektionens författningssamling

Gamla tillstånd blir som nya

SÄIFS
1993:3

Sprängämnesinspektionens allmänna råd med kommentarer till övergångsbestämmelserna om s.k. tillsvidare tillstånd i 46 § förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor;

Beslutade den 28 september 1993

Tidsbegränsning av äldre tillstånd som utfärdats att gälla tills vidare

1 Bakgrund

Enligt 14 § lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) *skall tillstånd att hantera sådana varor vara tidsbegränsade*. Bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 1989.

I tidigare lagstiftning fick tillstånden - med vissa undantag - ges på obestämd tid. Även dessa s.k. tillsvidare tillstånd *skall göras tidsbegränsade*. Enligt 46 § förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor (FBE) **förfaller ett sådant tillstånd om inte tillståndshavaren senast den 30 juni 1994 anmält att han vill fortsätta att utnyttja tillståndet.**

Anmälningförfarandet regleras inte närmare i lagstiftningen. Sprängämnesinspektionen (SÄI) har därför beslutat ge ut dessa allmänna råd till vägledning för byggnadsnämndernas (brandfarliga varor) och polismyndigheternas (explosiva varor) handläggning av dessa ärenden.

Anm: I de allmänna råden används termerna byggnadsnämnder och räddningsnämnder för de kommunala nämnder som svarar för plan- och byggnadsfrågor respektive räddningstjänstfrågor.

2 Syftet med en tidsbegränsning

Anledningen till att alla nya tillstånd tidsbegränsas är att förändringar kan uppkomma i verksamheter, där hantering av brandfarliga eller explosiva varor ingår. Tillståndsvillkoren bör då kunna omprövas och anpassas till sådana förändringar efter en tid om det bedöms nödvändigt från brand- och explosionssynpunkt. Också nya tekniska erfarenheter eller nya yttre omständigheter, t.ex. nytillkommen bebyggelse som kan påverka skyddsavstånden, kan göra en ändring av villkoren nödvändig.

På motsvarande sätt kan tillståndsmyndigheten *i samband med en anmälan om fortsatt utnyttjande av äldre tillsvidaretillstånd göra de ändringar i tillståndsvillkoren som är påkallade från brand- eller explosionssynpunkt.*

SÄI vill i detta sammanhang påpeka att dessa bestämmelser inte alls påverkar rätten att tillämpa 14 § LBE. Liksom hittills kan således tillståndsmyndigheten när som helst under varje tillstånds giltighetstid göra de ändringar i tillståndsvillkoren som krävs från brand- och explosionssynpunkt.

3 Anmälan om fortsatt utnyttjande

Enligt 46§ FBE skall tillståndshavaren senast den 30 juni 1994 anmäla hos tillståndsmyndigheten om han vill fortsätta att utnyttja tillståndet. Annars förfaller detta.

Man måste dock räkna med att *många tillståndshavare inte känner till bestämmelserna och att deras tillstånd därför riskerar att förfalla* trots att verksamheten skall fortsätta. En ansökan om ett nytt tillstånd kan då medföra onödigt extraarbete och merkostnader, både för sökanden och för tillståndsmyndigheten.

Ett sätt att komma ifrån detta är att tillståndsmyndigheten med hjälp av sitt tillståndsregister eller med tillgång till räddningstjänstens tillsynsregister *underrättar tillståndshavaren om anmälningsplikten.* Detta kan ske genom en enkel blankett till tillståndshavaren, där denne anmäler att han önskar fortsätta verksamheten. På blanketten kan han också lämna grundläggande information för handläggningen av ärendet. I enklare ärenden är det troligt att denna information räcker som underlag för ett beslut. I större eller mer komplicerade ärenden kan myndigheten med hjälp av blanketten avgöra om en komplettering med ytterligare uppgifter är nödvändig. Ett förslag till anmälningsblankett ingår i bilaga 1 i dessa allmänna råd.

Det föreslagna "blankettförfarandet" fritar givetvis inte tillståndshavaren från ansvaret för att en anmälan görs. Det bör dock vara en praktisk och arbetsbesparande väg för både tillståndsgivare och tillståndshavare.

Efter anmälan får verksamheten fortsätta enligt det gamla tillståndet till dess att anmälningsärendet prövats.

4 Tillståndsmyndigheternas handläggning av inkomna anmälningar

4.1 Fortsatt verksamhet efter anmälan

Som angivits ovan får innehavaren av ett äldre tillsvidaretillstånd efter anmälan fortsätta verksamheten enligt det gamla tillståndet till dess myndigheten prövat hans anmälan.

4.2 Vilket underlag krävs för prövningen?

Oberoende av hur en anmälan görs bör den åtföljas av sådana *upplysningar om den aktuella verksamheten* som behövs för ett fortsatt tillståndsbeslut. Här bör ingå uppgifter om

- de mängder brandfarlig eller explosiv vara som hanteras eller avses hanteras
- förändringar av byggnader eller anläggningar
- bebyggelse som tillkommit i verksamhetens nära omgivning och som kan vara av betydelse för bedömning av skyddsavståndet till andra verksamheter m.m.

- senast upprättade klassningsplan
- senast gjorda riskutredning
- föreståndare för hanteringen (skall ha anmälts till räddningsnämnden)
- ytterligare uppgifter av intresse, t.ex. dokumenterade uppgifter om drift- och underhållsrutiner.

Många äldre beslut innehåller dock alltför få uppgifter för en jämförelse med uppgifterna enligt ovan. Ofta saknas villkor helt och tillståndet innehåller bara uppgifter om tillståndshavarens namn, platsen för hanteringen samt den största mängd vara som får hanteras. I sådana fall är en jämförelse med det äldre tillståndet knappast möjlig. Istället får tillståndsmyndigheten då kontrollera om verksamheten följer SÄIs föreskrifter och i det nya tillståndsbeslutet införa de nödvändiga villkoren för den fortsatta verksamheten.

4.3 Remissbehandling

Vid handläggningen av anmälningsärenden om fortsatt utnyttjande är det naturligt att tillståndsmyndigheterna följer de allmänna bestämmelserna om remissbehandling i 26-27 §§ FBE. Detta innebär i de allra flesta fall att räddningsnämnden bör höras samt i komplicerade eller svårbedömda ärenden även SÄI.

4.4 Hur sker prövningen?

Med ledning av de uppgifter som framkommit avgör tillståndsmyndigheten

1. om underlaget räcker för ett beslut om fortsatt tillstånd eller om kompletterande uppgifter behövs
2. om verksamheten kan fortsätta, med eller utan nya eller ändrade villkor, eller
3. om det finns skäl att inte medge ett fortsatt tillstånd.

Det är viktigt att prövningen sker enbart med utgångspunkt från en bedömning av riskerna för brand eller explosion. Andra frågor, t.ex. miljöhänsyn eller önskemål från utomstående om annan markanvändning, måste prövas i annan ordning och enligt annan lagstiftning.

Ett huvudsyfte med omprövningen är, som angivits, att anpassa tillstånden till den tekniska utvecklingen såsom den framgår i lagstiftningen och i SÄI:s föreskrifter. Det är dock knappast genomförbart att i varje enskilt ärende kräva en anpassning till alla krav i nu gällande regler. Många verksamheter har etablerats med stöd av äldre regler och bedrivits utan anmärkning under en lång tid. En total anpassning kan då innebära stora krav på ombyggnader eller andra investeringar som inte alltid kan bedömas ge motsvarande vinst från skyddssynpunkt.

SÄI vill i detta sammanhang erinra om 6§ i 1961 års förordning om brandfarliga varor:

"I beslut eller föreskrift enligt denna förordning må åtgärd icke föreskrivas vilken är mera betungande än som är skäligt med hänsyn till det med åtgärden avsedda syftet".

Detta stadgande har bedömts så allmängiltigt att det inte ansetts behöva införas i den nya lagstiftningen.

I många fall kan det vara lämpligt att i stället tillämpa s.k. tekniska byten. En möjlighet som införts med den nya lagstiftningen framgår av 29§ FBE. Där ges

tillståndsmyndigheten möjlighet att, efter medgivande från SÄI, göra avkall på vissa krav i SÄI:s föreskrifter om dessa i något enskilt fall bedöms som alltför stränga.

I en del fall kan uppfyllandet av ett krav kräva en längre tid. Det kan då vara lämpligt att i tillståndet ange att en ytterligare förlängning kommer att medges endast om villkoren har uppfyllts senast när tillståndspanoden nästa gång löper ut. Detta gäller framför allt när en fortsatt hantering kräver omfattande åtgärder, t.ex. ombyggnader eller andra större investeringar. Tillståndstidens längd bör då kunna anpassas efter dessa förhållanden.

Vid prövningen med anledning av en anmälan bör inte bara själva hanteringen prövas. Även formella frågor måste kontrolleras, t.ex. att tillståndet löper i rätt innehavares namn efter en överlåtelse av verksamheten eller efter ett byte av firmanamn etc. I vissa fall kan genom nya regler tillståndsplikt ha införts eller upphävts för någon vara eller för någon hantering. Detta gäller för cisterner i mark för klass 3-vätska och vissa behållare inom vattenskyddsområde. För dessa gäller numera Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1990:5 och Allmänna råd 1990:17).

När det gäller frågan om vem som skall vara tillståndshavare vill SÄI hänvisa till sin skrivelse 1992-03-20, dnr 11/889/91. Denna ingår som bilaga 2 till de allmänna råden.

4.5 Beslutet

Vad ett beslut (brandfarliga varor) - förutom en begränsning av tillståndstiden - bör innehålla framgår av Kap.1 i SÄIs informationsskrift "Brandfarliga varor - Kommunernas roll i den nya lagstiftningen".

En kopia av byggnadsnämndens respektive polismyndighetens beslut bör översändas till räddningsnämnden samt även till SÄI i de fall där SÄI yttrat sig i ärendet.

4.6 Avsyrning

Enligt 30 § FBE skall avsyrning ske innan verksamheten får påbörjas. Av naturliga skäl kan dessa bestämmelser inte tillämpas fullt ut i anmälningsärenden enligt 46 § FBE. I de allra flesta fall har ju hanteringen pågått sedan lång tid när ärendet prövas och pågår när en avsyrning blir aktuell.

I anmälningsärenden om fortsatt verksamhet är det därför naturligt att en *avsyrning främst måste göras om större ändringar gjorts eller omfattande nya villkor tillkommit* i tillståndsbeslutet.

Det är därför lämpligt att tillståndsmyndigheten i beslutet anger om avsyrning skall ske eller om verksamheten får fortsätta enligt det nya tillståndet utan att avsyrning sker.

OWE FREDHOLM

Gunnar-Arne Björkman

Byggnadsnämnden
Brandvarnargatan 4
444 44 FYRIBYN

alternativ

Polismyndigheten
Dynamitvägen 5
123 45 KNALLEBODA

Till
Innehavare av vissa äldre tillstånd
till hantering av brandfarliga eller
explosiva varor

Förnyelse av tillstånd som meddelats att gälla tills vidare

Enligt den lagstiftning om brandfarliga och explosiva varor som trädde i kraft den 1 juli 1989 skall alla tillstånd vara tidsbegränsade. Bestämmelserna avser både nya tillstånd och de äldre tillstånd som ännu gäller.

Detta innebär att Ert tillstånd som meddelats att gälla tills vidare upphör om Ni inte senast den 30 juni 1994 anmält hos byggnadsnämnden (brandfarliga varor) resp. hos polismyndigheten (explosiva varor) att tillståndet fortfarande utnyttjas.

Tillståndsmyndigheten har att pröva om verksamheten kan fortsätta med oförändrade villkor eller om dessa måste ändras.

För att underlätta handläggningen ombeds Ni att fylla i bifogade blankett.

Efter anmälan gäller det gamla tillståndet som tidigare till dess ärendet prövats av tillståndsmyndigheten.

För Byggnadsnämnden/alt. Polismyndigheten

Tille Stådarén

Bilaga: Anmälningsblankett
Förslag till blankett för anmälan om fortsatt verksamhet